

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av indexsystemet för trafikförsäkringslagstiftningen, patientförsäkringslagstiftningen och miljöskadeförsäkringslagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att trafikförsäkrings-, patientförsäkrings- och miljöskadeförsäkringssystemen i sin helhet övergår till en med den lagstadgade olycksfallsförsäkringen enhetlig tillämpning av de index som infördes i samband med den arbetspensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2005.

När det gäller indexnivån på fortlöpande ersättningar för inkomstbortfall och på familjepensioner som betalas av trafikförsäkringen, patientförsäkringen och miljöskadeförsäkringen till följd av personskador föreslås en övergång till tillämpning av arbetspensionsindex enligt lagen om pension för arbetstagare fr.o.m. 2006. De fortlöpande ersättningarna för inkomstbortfall skall enligt förslaget justeras med ett index där avvägningkoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och avvägningkoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8. Vidare föreslås att ersättningar som enligt gällande lagstiftning är familjepensioner, men som från ingången av 2006 heter ersättningar för förlust av underhåll enligt skadeståndslagen, också justeras med detta index.

I fråga om sådana andra fortlöpande ersättningar för personskador som har karaktären av kostnadsersättningar föreslås att arbetspensionsindex enligt lagen om pension för arbetstagare liksom för närvarande skall tillämpas också i fortsättningen. Dessa ersättningar justeras med ett index där avvägningkoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och avvägningkoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8.

De föreslagna indexen skall enligt förslaget också tillämpas på trafikskador, patientskador och miljöskador som har inträffat förelagens ikraftträdande.

Vidare föreslås att arbetspensionssystemets lönekoefficient, där avvägningkoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och avvägningkoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8, skall användas vid justeringen till skadeårets nivå av de förvärvsinkomster under olika år som avses i trafikförsäkringen, patientförsäkringen och miljöskadeförsäkringen när ersättningen bestäms.

Justeringen av grundbeloppet för den minsta dröjsmålsförhöjning som betalas av trafikförsäkringen och patientförsäkringen enligt det nya indexsystemet görs med lönekoefficienten.

Ändringar görs i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån, trafikförsäkringslagen, lagen om bindande av vissa patientskadeersättningar vid lönenivån, patientskadelagen och lagen om miljöskadeförsäkring.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

Ändringarna är i huvudsak tekniska och nödvändiga på grund av de indexändringar som trädde ikraft vid ingången av 2005 i samband med arbetspensionsreformen inom den privata sektorn. Ändringarna gäller indexskyddet för fortlöpande ersättningar för inkomstbortfall och ersättningar för förlust av underhåll som betalas av trafikförsäkringen, patientförsäkringen och miljöskadeförsäkringen.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I fortlöpande ersättningar enligt trafikförsäkringslagen som betalas på grund av personskador görs årligen en indexjustering i enlighet med vad som bestäms i 9 § i lagen om pension för arbetstagare (lag om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån, 875/1971). På motsvarande sätt har indexen för patientförsäkringen och miljöskadeförsäkringen bundits vid samma index.

Enligt de temporära lagar som gäller dessa system under 2005 justeras fortlöpande ersättningar för inkomstbortfall och familjpensioner till utgången av det kalenderår då den skadelidande eller förmånslåtarens uppnår eller skulle ha uppnått pensionsåldern med ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. När det gäller andra fortlöpande ersättningar för personskador som till karaktären är ersättningar för kostnader började det nya arbetspensionsindexet enligt lagen om pension för arbetstagare tillämpas vid ingången av 2005. Ersättningarna justeras med ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8.

Indexsystemet för arbetspensioner reviderades genom en lagändring (634/2003) som trädde i kraft vid ingången av 2005 så, att även pensioner som betalas ut till personer i arbetsför ålder enligt den ändrade 9 § i lagen om pension för arbetstagare skall justeras med ett arbetspensionsindex motsvarande pensionsindexet i 9 § 2 mom. i den gällande lagen, i vilket avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8. Den lagstadgade olycksfallsförsäkringen övergick fr.o.m. ingången av 2005 till att använda arbetspensionsindex enligt lagen om pension för arbetstagare bl.a. vid justeringen av olycksfallspensioner och familjpensioner.

Enligt förslaget införs i trafikförsäkringen, patientförsäkringen och miljöskadeförsäkringen indexnivåer som överensstämmer med

olycksfallsförsäkringens när det gäller fortlöpande ersättningar för inkomstbortfall och ersättningar för förlust av underhåll. Även när det gäller fortlöpande ersättningar av kostnadsersättningskaraktär föreslås att justeringarna görs med ett enhetligt index. I fortsättningen skall samma indexnivå som inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen tillämpas inom trafikförsäkringen, patientförsäkringen och miljöskadeförsäkringen när det gäller fortlöpande ersättningar för inkomstbortfall och invalidpensioner till personer i arbetsför ålder samt ersättningar för förlust av underhåll.

I och med att systemen grundar sig på skadeståndslagen skall de pensioner som utbetalas av trafik-, patient- och miljöskadeförsäkringen motsvara den skadelidandes faktiska inkomstbortfall. Förfarandet vid indexjusteringen av pensioner till personer som skadats som unga och lyfter pension under en lång tid förändras, men ersättningsnivån grundar sig på principen om full ersättning i enlighet med skadeståndslagen. När det gäller pensionerna beaktas den skadelidandes hela hypotetiska karriärutveckling och motsvarande justeringar görs i skadeårets nivå.

Fr.o.m. ingången av 2006 finns i skadeståndslagen en bestämmelse om ersättande av arbetsförmågan när en skadelidande som inte har fyllt 18 år varaktigt har förlorat sin arbetsförmåga. Enligt bestämmelsen fastställs beloppen av dessa personers förvärvsinkomster årligen genom förordning av statsrådet. När dessa personer uppnår pensionsåldern, motsvarar ersättningen beloppet av den ålderspension som de med stöd av lagen om pension för arbetstagare hade haft rätt till på basis av förvärvsinkomsterna.

Ersättningar som betalas med stöd av skadeståndslagen, med undantag för ersättningar som betalas på grund av trafikskador, patientskador och miljöskador, justeras med levnadskostnadsindex, som är lägre än det arbetspensionsindex som enligt förslaget skall tillämpas inom trafik-, patient- och miljöskadeförsäkringen.

Enligt förslaget skall den lönekoeficient som avses i lagen om pension för arbetstagare användas inom trafikförsäkringen, patient-

försäkringen och miljöskadeförsäkringen när förvärvsinkomsterna under olika år justeras till skadeårets nivå. För bestämmandet av inkomstbortfall och förlust av underhåll skall förvärvsinkomsten under olika år justeras till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagar. Användningen av lönekoeficienten i de nämnda systemen ändrar inte det nuvarande förfarandet, men den föreslagna ändringen innebär att indexet blir detsamma som inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. För närvarande görs justeringen med ett index där avvägningsskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningsskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5.

Jämförelsen av den skadelidandes förvärvsinkomster och justeringen av dem till skadeårets nivå med hjälp av lönekoeficienten är fördelaktigare för den skadelidande än det nuvarande förfarandet.

En omfattande reform av trafikförsäkringen bereds för närvarande i en arbetsgrupp som skall avge sitt betänkande våren 2006. Samtidigt utreds vad som skall samordnas i den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och trafikförsäkringen. Även trafikförsäkringens bestämmelser om ersättningar för personskador och för förlust av underhåll ändras från ingången av 2006 till följd av ändringen av skadeståndslagen. Grunderna för fastställande av invalidpension som ersätts av trafikförsäkringen är i trafikförsäkringslagen bundna till bestämmelserna i skadeståndslagen. Under beredningen av reformen utreds också behovet av strukturella ändringar i lagstiftningen och av bestämmelser om trafikförsäkringens indexsystem i trafikförsäkringslagen.

2. Propositionens konsekvenser

Syftet med propositionen är att ta i bruk arbetspensionsindex som index vid justeringen av de fortlöpande ersättningar för inkomstbortfall och ersättningar för förlust av underhåll som betalas av trafik-, patient- och miljöskadeförsäkringen till följd av personskador. I fråga om andra fortlöpande ersättningar för personskador som till karaktären är kostnadsersättningar föreslås en fortsatt tillämpning av arbetspensionsindex, på samma

sätt som inom den lagstadgade olycksfallsförsäkringen, så som föreskrivs i den temporära lag som gäller 2005.

Till följd av ändringen gällande bestämmandet av indexnivån kommer ersättningsnivån i de system som grundar sig på skadeståndslagen att följa principen om full ersättning. De försämringar som gäller ersättningar till personer som lyfter pension under en lång tid kommer i jämförelse med den nuvarande situationen inte att äventyra den skadelidandes rätt till full ersättning.

Den föreslagna användningen av lönekoeficienten inverkar i jämförelse med nuvarande praxis fördelaktigare på nivån på ersättningen till den skadelidande.

Propositionen har inga statsekonomiska konsekvenser.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Vid beredningen har Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen och Miljöförsäkringscentralen samt trafikskadenämnden hörts.

4. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

5. Lagstiftningsordning

Frågan om en övergång till ett nytt indexsystem har varit aktuell i riksdagen i samband med behandlingen av regeringens proposition med förslag till en revidering av arbetspensionssystemet (RP 242/2002). Riksdagens grundlagsutskott ansåg i samband med arbetspensionsreformen att indexändringarna kunde behandlas i vanlig lagstiftningsordning (GrUU 60/2002 rd). Regeringen anser att de föreslagna lagändringarna gällande en övergång till index enligt arbetspensionssystemet kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 december 1971 om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/1971) 1 §, sådan den lyder i lag 1123/1983, som följer:

1 §

De fortlöpande ersättningar till följd av personskada som betalas enligt olika lagar om trafikförsäkring indexjusteras med iakttagande av vad som är stadgat i 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

För bestämmande av inkomstbortfall och förlust av underhåll skall förvärvsinkomsten under olika år justeras till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Denna lag tillämpas också på trafikskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

Indexjustering enligt 1 § 1 mom. och justering av förvärvsinkomster med lönekoeficienten enligt 1 § 2 mom. i denna lag görs på ett belopp som har justerats till en indexnivå motsvarande året 2005 enligt de indexjusteringsbestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

2.

Lag**om ändring av 12 a § i trafikförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i trafikförsäkringslagen av den 26 juni 1959 (279/1959) 12 a § 4 mom., sådant det lyder i lag 1211/1998, som följer:

12 a §

Ersättningsförhöjning som understiger 5,5 euro skall inte betalas. Beloppet justeras årligen enligt den lönekoeficient som nämns i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Det justerade beloppet avrundas till närmaste tio cent.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Denna lag tillämpas också på trafikskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

3.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa patientskadeersättningar vid lönenivån**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 6 mars 1987 om bindande av vissa patientskadeersättningar vid lönenivån (255/1987) 1 § som följer:

1 §

Fortlöpande ersättningar som med stöd av patientskadelagen (585/1986) utges till följd av personskada skall indexjusteras med iakttagande av vad som stadgas i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

För bestämmande av inkomstbortfall och förlust av underhåll skall förvärvsinkomsten under olika år justeras till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.
Denna lag tillämpas också på patientskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

Indexjustering enligt 1 § 1 mom. och justering av förvärvsinkomster med lönekoeficienten enligt 1 § 2 mom. i denna lag görs på ett belopp som har justerats till en indexnivå motsvarande året 2005 enligt de indexjusteringsbestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

4.

Lag**om ändring av 10 a § i patientskadelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i patientskadelagen av den 25 juli 1986 (585/1986) 10 a § 4 mom., sådant det lyder i lag 640/2000, som följer:

10 a §

Ersättningsförhöjning

Ersättningsförhöjning som understiger 4,6 euro skall inte betalas. Beloppet justeras årligen enligt den lönekoeficient som nämns i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare

(395/1961). Det justerade beloppet avrundas till närmaste tio cent.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.
Denna lag tillämpas också på patientskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

5.

Lag**om ändring av 21 § i lagen om miljöskadeförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 januari 1998 om miljöskadeförsäkringar (81/1998) 21 § som följer:

21 §

Indexjustering

Fortlöpande ersättningar som med stöd av denna lag utbetalas för personskador indexjusteras i enlighet med 9 § i lagen om pension för arbetstagare.

För bestämmande av inkomstbortfall och förlust av underhåll förvärvsinkomsten under olika år justeras till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pensions för arbetstagare (395/1961).

Det försäkringsbolag som svarar för utbetalningen av grundersättningen eller Miljöförsäkringscentralen är skyldig att göra indexjusteringen. Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning närmare bestämmelser om hur de kostnader som för-

höjningen årligen orsakar försäkringsbolagen och Miljöförsäkringscentralen skall fördelas mellan dem enligt verksamhetens omfattning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.
Denna lag tillämpas också på miljöskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.
Indexjustering enligt 1 § 1 mom. och justering av förvärvsinkomster med lönekoeficienten enligt 1 § 2 mom. i denna lag görs på ett belopp som har justerats till en indexnivå motsvarande året 2005 enligt de indexjusteringsbestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Helsingfors den 21 oktober 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Tuula Haatainen*

*Bilaga
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 december 1971 om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/1971) 1 §, sådan den lyder i lag 1123/1983, som följer:

Lag som ändras

1 §

De fortlöpande ersättningar till följd av personskada, som betalas enligt olika lagar om trafikförsäkring *samt enligt de grunder som anges i dessa lagar*, indexjusteras med iakttagande *på motsvarande sätt* av vad som är stadgat i 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/61).

Föreslagen lydelse

1 §

De fortlöpande ersättningar till följd av personskada som betalas enligt olika lagar om trafikförsäkring indexjusteras med iakttagande av vad som är stadgat i 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

För bestämmande av inkomstbortfall och förlust av underhåll skall förvärvsinkomsten under olika år justeras till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Denna lag tillämpas också på trafikskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

Indexjustering enligt 1 § 1 mom. och justering av förvärvsinkomster med lönekoeficienten enligt 1 § 2 mom. i denna lag görs på ett belopp som har justerats till en indexnivå motsvarande året 2005 enligt de indexjusteringsbestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

2.

Lag**om ändring av 12 a § i trafikförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i trafikförsäkringslagen av den 26 juni 1959 (279/1959) 12 a § 4 mom., sådant det
lyder i lag 1211/1998, som följer:

Lag som ändras

12 a §

Ersättningsförhöjning som understiger 2,5 euro skall inte betalas. Beloppet justeras årligen enligt det löneindex som nämns i 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Det justerade beloppet avrundas till närmaste tio cent.

Föreslagen lydelse

12 a §

Ersättningsförhöjning som understiger 5,5 euro skall inte betalas. Beloppet justeras årligen enligt *den lönekoeficient* som nämns i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Det justerade beloppet avrundas till närmaste tio cent.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Denna lag tillämpas också på trafikskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

3.

Lag**om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa patientskadeersättningar vid lönenivån**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 6 mars 1987 om bindande av vissa patientskadeersättningar vid lönenivån (255/1987) 1 § som följer:

Lag som ändras

1 §

Fortlöpande ersättningar som med stöd av patientskadelagen (585/86) utges till följd av personskada skall indexjusteras med iakttagande av vad som stadgas i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar närmare anvisningar om justeringen.

Föreslagen lydelse

1 §

Fortlöpande ersättningar som med stöd av patientskadelagen (585/1986) utges till följd av personskada skall indexjusteras med iakttagande av vad som stadgas i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

För bestämmande av inkomstbortfall och förlust av underhåll skall förvärvsinkomsten under olika år justeras till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Denna lag tillämpas också på patientskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

Indexjustering enligt 1 § 1 mom. och justering av förvärvsinkomster med lönekoeficienten enligt 1 § 2 mom. i denna lag görs på ett belopp som har justerats till en indexnivå motsvarande året 2005 enligt de indexjusteringsbestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

4.

Lag**om ändring av 10 a § i patientskadelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i patientskadelagen av den 25 juli 1986 (585/1986) 10 a § 4 mom., sådant det lyder i lag 640/2000, som följer:

Lag som ändras

10 a §

Ersättningsförhöjning

Ersättningsförhöjningar som understiger fyra euro betalas inte ut. Beloppet justeras årligen enligt det löneindex som nämns i 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Det justerade beloppet avrundas till närmaste tio sent.

Föreslagen lydelse

10 a §

Ersättningsförhöjning

Ersättningsförhöjning som understiger 4,6 euro skall inte betalas. Beloppet justeras årligen enligt *den lönekoeficient* som nämns i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Det justerade beloppet avrundas till närmaste tio cent.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Denna lag tillämpas också på patientskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

5.

Lag**om ändring av 21 § i lagen om miljöskadeförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 januari 1998 om miljöskadeförsäkringar (81/1998) 21 § som följer:

Lag som ändras

21 §

Indexjustering

Fortlöpande ersättningar som med stöd av denna lag utbetalas för personskador indexjusteras i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

Det försäkringsbolag som svarar för utbetalningen av grundersättningen eller Miljöförsäkringscentralen är skyldig att göra indexjusteringen. Ifrågavarande ministerium utfärdar bestämmelser om hur de kostnader som förhöjningen årligen orsakar försäkringsbolagen och centralen skall fördelas mellan dem enligt verksamhetens omfattning.

Föreslagen lydelse

21 §

Indexjustering

Fortlöpande ersättningar som med stöd av denna lag utbetalas för personskador indexjusteras i enlighet med 9 § i lagen om pension för arbetstagare.

För bestämmande av inkomstbortfall och förlust av underhåll förvärvsinkomsten under olika år justeras till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pensions för arbetstagare (395/1961).

Det försäkringsbolag som svarar för utbetalningen av grundersättningen eller Miljöförsäkringscentralen är skyldig att göra indexjusteringen. *Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning närmare bestämmelser om hur de kostnader som förhöjningen årligen orsakar försäkringsbolagen och Miljöförsäkringscentralen skall fördelas mellan dem enligt verksamhetens omfattning.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Denna lag tillämpas också på miljöskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

Indexjustering enligt 1 § 1 mom. och justering av förvärvsinkomster med lönekoeficienten enligt 1 § 2 mom. i denna lag görs på ett belopp som har justerats till en indexnivå motsvarande året 2005 enligt de indexjusteringsbestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.
